

In Wageningen bestaat een jenevercollege met de naam 'Nimmer zat'. Dit college keurt regelmatig alcoholische versnaperingen. Het is genoemd naar een soort ooievaar, de nimmerzat. Over dat college wil ik het niet verder hebben.

In deze stad bestaat nog een groepering met het woord 'zat' in haar naam: de stichting 'Wij zijn het zat'. Deze stichting was het niet eens met het bijhouden van de mestboekhouding. Zij riep boeren op het mestbeleid te boycotten. Het is wel heel toevallig dat deze stichting in Wageningen is opgericht. Vanuit de toenmalige Landbouwhogeschool is namelijk al vanaf 1972 - vijftig jaar geleden - al gewaarschuwd voor de schadelijke gevolgen van overbemesting. De stichting heeft haar actie inmiddels stopgezet. En dat is maar goed ook.

Volgens het etymologisch woordenboek is het woord 'zat' afgeleid van het woord 'verzadigd'. Dat brengt mij op één van de effecten van overbemesting: de verzadiging van de bodem met fosfaat. Dat betekent dat alle plekjes in de grond waaraan fosfaat kan zitten bezet zijn met deze stof. Wat dan nog extra aan de bodem wordt toegevoegd, spoelt uit naar het grondwater en het oppervlaktewater. Fosfaat kan gemakkelijk tot overmatige algengroei in het oppervlaktewater leiden ('erwtensoept'). Via de Wet bodembescherming is het niet gelukt hier paal en perk aan te stellen. Volgens een rechtelijke uitspraak kan op deze wet namelijk geen beroep worden gedaan bij de bescherming van het oppervlaktewater. Er wordt dan ook nauwelijks iets gedaan aan het voorkomen van de nadelige effecten van deze fosfaatverzadigde gronden. Dit tot toenemende ergernis van de waterschappen, die zich met succes hebben ingespannen om het oppervlaktewater schoner te krijgen. Ik verwacht dat zij het binnenkort ook zat zijn.